

СУЧАСНИЙ СТАН БУХГАЛТЕРСЬКОГО ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО ФОНДУ, БУХГАЛТЕРСЬКА ТЕРМІНОСИСТЕМА В СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

УДК 657

Берг Анастасія
магістр з обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

КРИТЕРІЇ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УПРАВЛІННІ ВИРОБНИЧИМИ ПРОЦЕСАМИ

Анотація

Висвітлено питання вимог до формування облікової політики в управлінні виробничими процесами. Проаналізовано наукові підходи вчених стосовно визначення її об'єктів та суб'єктів.

Ключові слова: облікова політика, виробничі процеси, об'єкти, суб'єкти.

Формування облікової політики займає важливе значення у роботі суб'єкта господарювання. Раціональний підхід до формування облікової політики обумовлюватиме подальший вибір облікових підходів та відображення інформації для користувачів різних рівнів. Актуальним питанням є розробка послідовності дій для формування облікової політики в управлінні процесами виробництва та реалізації продукції, в межах яких визначаються конкретні виконавці та відповідальні особи за сферами відповідальності та центрами витрат виробництва і збуту.

На підготовчому етапі щодо формування інформації про виробництво і реалізацію продукції суттєвий вплив на організацію процесу формування облікової політики матимуть підходи щодо визначення її об'єктів, серед яких важливе значення набувають процеси виробництва та реалізації продукції.

Одним з основних суб'єктів процесу формування облікової політики залишається головний бухгалтер як висококваліфікований спеціаліст. На нього покладено основні обов'язки та відповідальність щодо формування облікової політики підприємства.

Кірейцев Г.Г. щодо формування облікової політики на підприємстві зазначає, що це є відповідальним завданням і полягає передусім, у застосуванні нормативно передбачених принципів ведення бухгалтерського обліку, складання й подання бухгалтерської фінансової звітності, у виборі методів і процедур обробки облікової інформації [2, с. 105].

Одночасно серед науковців існують дискусії щодо виокремлення складових облікової політики. Мельничук Б.В. виділяє дві складові облікової політики: організаційну та методичну. На його думку, більший вплив на формування

інформації про витрати мають такі елементи методичної частини як застосовувані методи амортизації, методи оцінки вибуття запасів, перелік і склад статей калькулювання собівартості, вибір бази розподілу загальновиробничих витрат та ін. [3, с. 8]. Три складові виділяють на основі Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»: принципи, методи і процедури, адже вони по різному реалізуються на різних рівнях регулювання облікової політики [4, с. 15].

Таким чином, облікову політику на рівні підприємства слід визначати на рівні окремих об'єктів, оскільки кожен з них має свою специфіку обліку, враховуючи галузеві особливості. Так, Довбуш А. стверджує, що «методологічна концепція облікової політики у предметно та змістовно розгорнутому вигляді охоплює все правове та економічне поле бухгалтерського обліку в його істотній єдності, у всіх його визначеннях та реальних проявах» [1, с. 240].

Пушкар М.С. виділяє такі елементи облікової політики, які розглядаються у розрізі теорії облікової політики, методології обліку, технології та організації обліку [5, с. 65]. Таким чином, поряд з організаційною та методологічною складовою з'являється технологічна, яка представляє собою розробку конкретних форм документів та звітності, які необхідні для достовірного і своєчасного формування показників обліку та звітності. Вважаємо доцільним формування облікової політики розглядати у розрізі трьох складових: організаційної, методичної та технічної.

Організаційна складова облікової політики у формуванні інформації про виробництво і реалізацію продукції представлятиме собою визначення структури бухгалтерії, форми обліку, процесу взаємодії бухгалтерії з іншими структурними підрозділами, розробку внутрішніх стандартів.

Методична складова включатиме принципи та правила отримання, фіксації та обробки інформації щодо процесів виробництва та реалізації продукції, визначення чітких єдиних підходів щодо відображення даних процесів у системі обліку та звітності.

Технічна складова визначатиметься розробкою системи рахунків для відображення процесів виробництва та реалізації, деталізацією та реалізації обраної форми обліку, системою документального оформлення, системою та формою управлінського обліку, звітності та контролю.

Формування облікової політики не є відокремленим процесом, а є частиною загального процесу фінансово-господарської діяльності підприємства. При цьому на її формування матиме вплив ряд чинників. Так Барановська Т.В. виділяє ті, які впливають на вибір облікових методик та організаційних аспектів, розподіляючи їх на групи, вплив яких на формування облікової політики підприємств є найбільш відчутним: економічно-правове поле діяльності, правовий і організаційний статус підприємства, організаційна структура підприємства, стратегія фінансово-господарського розвитку, кадрове та матеріально-технічне забезпечення. На її думку, кожна група є відкритою, може бути доповнена новими характеристиками підприємства, які впливають на формування облікової політики. Таким чином, аналізуючи вплив цих чинників при формуванні облікової політики підприємства, отримується можливість сформулювати оптимальний варіант з врахуванням особливостей

функціонування підприємства. Розробка положень облікової політики, що будуть їх враховувати, дасть можливість більш точно і достовірно відобразити дані в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Враховуючи галузевий характер питання розробки облікової політики щодо витрат виробництва та доходів від реалізації продукції, ми пропонуємо враховувати специфічні для кожної галузі чинники.

Всі господарські операції, оцінка та методи їх облікового відображення не можуть бути однозначно регламентовані. За таких обставин дається можливість свобода професійного судження в тлумаченні сутності господарської події та відображення її в обліку, як це передбачено п. 10 МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки», а саме: у випадку відсутності стандарту або тлумачення, які конкретно застосовуються до операції, іншої події або умови, управлінський персонал має застосовувати судження під час розробки та застосування облікової політики, що приводить до інформації, яка є: доречною для потреб користувачів з прийняття економічних рішень; достовірною, в тому значенні, що фінансові звіти: подають достовірно фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання; відображають економічну сутність операцій, інших подій або умов, а не лише юридичну форму; є нейтральними, тобто вільними від упереджень; є об'єктивними; є повними в усіх суттєвих аспектах.

Професійні судження спеціалістів з бухгалтерського обліку повинні ґрунтуватися на концептуальних підходах, визначених національними стандартами та МСФЗ для подібних облікових операцій. Згідно з МСБО 8 п. 12, слід також враховувати професійну літературу з обліку та прийняті галузеві практики, тою мірою, якою вони не суперечать стандартам та тлумаченням.

Питання визначення облікової політики стає актуальним в умовах переходу до обов'язкового складання звітності певним колом суб'єктів господарювання згідно МСФЗ. Першим кроком формування облікової політики стає вибір концептуальної основи, відповідно до якої буде вестися облік та формуватимуться показники фінансової звітності.

Отже, облікова політика передбачає, що суб'єкт господарювання до початку звітного періоду здійснює вибір в межах, передбачених стандартами або іншими нормативними документами, ті методи, методика, способи оцінки, форми організації обліку тощо, які використовуються підприємством для ведення поточного обліку і фінансової звітності. Це дає можливість не лише забезпечити обліковими даними, а й використовувати їх для відображення фінансових результатів для здійснення контролю за відповідними процесами та регулювати відповідну інформацію.

Список використаних джерел

1. Довбуш, А. Економічна сутність облікової політики [Текст] / А. Довбуш // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку економіки в умовах глобалізації». – Тернопіль – Чортків. – 2012. – С. 239 – 241.
2. Кірейцев, Г.Г. Методологічні засади формування та розвитку національної системи бухгалтерського обліку в Україні [Текст] / Г. Г. Кірейцев //

Вісник ЖДТУ. – 2003. – № 2. – С. 103–108.

3. Мельничук, Б.В. Облікове забезпечення управління витратами в сільськогосподарських підприємствах [Текст] : автореф. На здобуття наук. ступеню к.е.н., спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Б.В. Мельничук. – К, 2008. – 20 с.

4. Облікова політика [Текст] : навч. посіб. / В.М. Савченко, О.В. Пальчук, Л.В. Саловська та ін. ; за ред. Г.М. Давидова. — К.: Знання, 2010. — 479 с.

5. Пушкар, М.С. Теорія і практика формування облікової політики [текст]: монографія / М.С. Пушкар, М.Т. Щирба. –Тернопіль : Карт-бланш, 2010. – 260с.

УДК 657

Костецький Ярослав

к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

Захарчук Наталія

викладач

Буцацький інститут менеджменту і аудиту

м. Бучач

ОБЛІК ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО Й РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОДУКЦІЇ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Анотація

Досліджено основні напрями удосконалення обліку витрат на виробництво і реалізацію продукції фермерських господарств, запропоновано нові шляхи та підходи до ведення обліку витрат і аналізу виходу продукції у дрібнотоварних фермерських господарствах.

Ключові слова: фермерське господарство, рентабельність, валовий дохід, меморіальний ордер, собівартість, реєстр.

Для забезпечення ефективності фермерського господарства необхідно мати точні дані про реальні витрати на виробництво продукції. Лише в цьому випадку можна порівняти одержані результати із затратами, визначити рівень рентабельності виробництва.

Облік витрат виробництва у фермерському господарстві можна, на відміну від великих сільськогосподарських підприємств, значно спростити. Слід сказати, що на Тернопільщині 75% від загальної кількості фермерських господарств займають дрібнотоварні господарства площею землі від 5 до 50 га [1]. Досягти точного визначення фінансового результату діяльності селянського господарства можна навіть за умови, що облік витрат буде здійснюватись загалом по господарству. Для обчислення ж собівартості продукції за її видами можна скористатись розрахованими нормативами, які в кінці року необхідно